

Handläggare: Anne-Sofie Ohlsson
Tfn: 508 09 077

Norrmalms stadsdelsnämnd

Budgethållningsåtgärder med anledning av befarat underskott 2002

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens förslag till åtgärder för att hålla budget år 2002.
2. Stadsdelsnämnden godkänner en höjning av ersättningsnivåerna till enheter inom äldreomsorgen i enlighet med förvaltningens förslag

Ylva Tengblad
Stadsdelsdirektör

Sammanfattning

I ärendet föreslås åtgärder motsvarande 18,3 mkr. Flera av åtgärderna är av offensiv karaktär medan andra innebär kostnadssänkningar. Inom beställaravdelningen föreslås en utökning med biståndshandläggare inom äldreomsorgen under 2002. Syftet är att förbättra uppföljningen av enskilda ärenden, utveckla gemensamma bedömningsgrunder och inte minst intensifiera diskussionerna med landstinget om kostnadsansvar för s.k. medicinskt färdigbehandlade. En förutsättning för att få avsedd effekt på beställarsidans åtgärder är dock att befolkningsutvecklingen förändras i den riktning som resursfördelningen utgår ifrån, d.v.s en kraftig minskning av behoven av äldreomsorg inom Norrmalm.

Förvaltningen föreslår en höjning av ersättningsnivåerna för äldreboendeenheterna med 10 % från den 1 juli 2002. Det kommer att ge draghjälp i det nödvändiga rationaliseringsarbete som måste drivas ute på enheterna. Särskilda insatser, liknande de som genomfördes på Riddarsporren, kommer att göras på Gustav Vasahemmet för att

stoppa den negativa ekonomiska utvecklingen. Förvaltningen kommer noggrant följa utvecklingen för enheterna och om så krävs göra liknande insatser som på Riddarsporren och Gustav Vasa på fler enheter. Särskilda redovisningar över vidtagna åtgärder kommer att krävas in från de enheter där underskott befaras.

I verksamhetsplanen för 2002 har 2,5 mkr avsatts för försöket med s.k. dagstädning. Överenskommelsen med entreprenören innebär att kostnaden i år kommer att uppgå till 1,9 mkr. Förvaltningen föreslår att resterande 0,6 mkr omfördelas till äldreomsorgen.

Ärendets beredning

Detta ärende har utarbetats inom ekonomiavdelningen i samarbete med beställaravdelningen och utföraravdelningen.

Överläggningar med de fackliga organisationerna har genomförts den 3 och 13 maj 2002.

Bakgrund

I kvartalsrapport 1 redovisar förvaltningen ett sammantaget underskott för anslag 1 om 19,9 mkr före resultatöverföringar. Underskottet kan i stort sett helt och hållet hänföras till äldreomsorgen. Såväl beställar- som utförarsidan visar underskott. För nämndens övriga verksamheter visar prognosen smärre avvikelser. Anslaget för försörjningsstöd visar på ett underskott om 6 mkr. Anslaget för försörjningsstöd är i år minskat med 11,5 mkr jämfört med år 2001. Förvaltningen och nämnden har hela tiden hävdat att det inte finns förutsättningar att klara den neddragning av budgeten som genomfördes. Detta visar sig nu i kvartalsrapporten.

Förvaltningens förslag

Förvaltningen har utarbetat ett antal åtgärder som syftar till att få balans i ekonomin. Flera av åtgärderna är av offensiv karaktär, medan andra innebär kostnadsnedskärningar eller minskning av resurser. Summan av åtgärderna uppgår till 18,3 mkr, d.v.s det prognosticerade underskottet inom äldreomsorgen.

Åtgärder inom beställaravdelningen

Förstärkning av biståndshandläggargruppen inom äldreomsorgen

Det beräknade underskottet på beställarsidan beräknas till ca 7,5 mkr. Det beror främst på fortsatt höga kostnader för färdigbehandlade och höga kostnader för öppen hemvård.

Förvaltningen bedömer förutsättningarna för biståndshandläggargruppen att med nuvarande bemanning utöka och utveckla uppföljningar av enskilda ärenden, utveckla gemensamma kriterier för bedömningar och föra intensifierade diskussioner med landstinget som små. Därför föreslås en utökning med två projektanställda biståndshandläggare året ut. Därefter skall en utvärdering ske. En satsning på en utökad biståndshandläggargrupp kommer ge förutsättningar för kostnadsminskningar inte minst avseende sådant som gäller förhållandet till landstinget. En striktare biståndsbedömning med mer intensifierade uppföljningsinsatser kan även medföra att återbetalning av interna ersättningar kan bli aktuellt om biståndet ej utförts. Detta gäller framförallt öppen hemvård.

Överenskommelse med landstinget

Kommunfullmäktige skall före sommaren besluta godkänna en överenskommelse mellan Stockholms stad och Stockholms läns landsting avseende hälso- och sjukvårdsansvar för äldre, fysiskt funktionshindrade, funktionshindrade med utvecklingsstörning och vissa funktionshindrade med hjärnskada. Överenskommelsen gäller från den 1 juli 2002.

I förslaget till överenskommelse finns bland annat mycket tydliga skrivningar om hur ansvaret för medicinskt färdigbehandlade skall fördelas. Här framgår att en förutsättning för att ansvaret för medicinskt färdigbehandlad skall övergå till kommunen är att landstingets öppenvård godkänt och inte avböjt vårdansvar, som överförs från den slutna sjukvården, samt att en vårdplan föreligger. Om den öppenvård som landstinget har ansvar för och som angivits i vårdplanen inte kan utföras blir kommunen inte betalningsansvarig om den enskilde stannar kvar inom den slutna sjukvården.

Erfarenheten under de senaste året är att landstinget har mycket svårt att klara de öppenvårdsinsatser som krävs. Detta är något som stadsdelsförvaltningen upprepade gånger har framfört. Förvaltningen kommer i framtiden inte påtaga sig betalningsansvar för medicinskt färdigbehandlade med mindre än att landstinget fullt ut tar sitt ansvar.

Mot bakgrund av hur landstinget hittills klarat sin del av vårdplaneringen och stadsdelens striktare hållning i dessa ärende bedömer förvaltningen att kostnaderna för färdigbehandlade bör kunna bli ca 3 mkr lägre än vad som angivits i kvartalsrapport 1.

Förändringar i befolkningsmängden

Resurstilldelningen till äldreomsorgen bygger i stor utsträckning på hur den äldre befolkningen i stadsdelen ser ut. Grunden är en procentuell fördelning till nämnden ur en s.k. generell nyckel. Justeringar sker sedan utifrån bl.a. förändringar i befolkningsprognoserna. I budgeten 2002 tillfördes den generella nyckeln ökade resurser vilket för Norrmalm innebär ett till skott på ca 20 mkr. Justeringen utifrån

befolkningsförändringarna, som innebar en minskning av antalet äldre, innebar dock att den ökade tilldelningen reducerades med 13 mkr.

I verksamhetsplanen som nämnden fastställt har förutsatts att en faktisk minskning av befolkningen och därmed också behoven sker. Detta har varit nödvändigt eftersom det finns mycket små möjligheter att tillföra medel till äldreomsorgen från andra verksamhetsområden. Mycket av nämndens budgetmedel fördelas genom pengsystem direkt ut till respektive verksamhet, t.ex. inom förskola och skola. Andra delar av budgeten är genom lagar och andra regler mer eller mindre låst till sina respektive verksamhetsområden.

Förvaltningen kan i nuläget inte se någon tydlig minskning av behoven inom äldreomsorgen. Det åtgärder som förvaltningen här presenterar förutsätter att befolkningsminskningen ger tydliga effekter under resten av året för att äldreomsorgens budget ska kunna hållas. Om detta inte skulle ske ser förvaltningen stora svårigheter att få avsedd effekt på åtgärderna.

Förväntad besparingseffekt

8 mkr

Höjning av ersättningsnivåer

I verksamhetsplanen för år 2002 avsattes 14,6 mkr avseende underskott på resultatenheter som nämnden skulle täcka under året. Stadsledningskontorets förslag till nya resultatöverföringsregler innebär att nämnden kan omdisponera dessa medel. I kvartalsrapport 1 har nämnden genomfört en omfördelning av medel mellan verksamhetsområdena. Merparten av de 14,6 mkr, nämligen 12,3 mkr, tillfaller äldreomsorgen.

I verksamhetsplanen höjdes ersättningsnivåerna med i genomsnitt 3%. Det finns nu möjlighet att justera ersättningsnivåerna ytterligare, då medel inte behöver avsättas för att täcka gamla underskott. Förvaltningen föreslår en höjning från den 1 juli 2002 med 10 % för gruppboenden, ålderdomshem, sjukhem och för servicehusens vårdnivåer. Det innebär för vissa enheter en kraftig intäktsökning. Undantagna från höjningen är Väderkvarnen och Klockhuset som får justering av sina ersättningar utifrån intraprenadavtalen. Detta är redan reglerat i verksamhetsplanen. Vidare undantas Riddarsporren som under 2002 är anslagsfinansierad.

För 2002 innebär detta ökade intäkter till enheterna med totalt 6,3 mkr. För äldreomsorgen totala utfall innebär det ingen direkt förändring då det endast är en omfördelning från ett samlat anslag på beställarsidan till ersättningar till enheterna. Förvaltningen tror dock att en höjning av ersättningsnivåerna är en viktig signal till enheterna, vilket kan bidra till att arbetet med att vidtaga åtgärder på enhetsnivå får bättre genomslagskraft.

Vidare föreslår förvaltningen att 5 mkr avsätts för att i samband med kvartalsrapport 3 och bokslut kompensera berörda enheter för intäktsbortfall som uppstår på grund av avveckling av dubbelrum.

Nya Hemmet har under många år redovisat underskott. De chefer som drivit verksamheten har alla anfört de problem som lokalerna innebär. Varje våningsplan har 8 boende. Så få antal boende per våningsplan försvårar möjligheten att på ett effektivt sätt planera och använda personalresurserna. Förvaltningsledningen har tagit till sig de synpunkter som framförts och föreslår att Nya Hemmet får ett ”strukturbidrag” om 1 mkr som skall utgöra kompensation för de svårplanerade lokalerna. Detta kommer inte att innebära att enhetens ekonomiska bekymmer är lösta utan man kommer att behöva fortsätta sitt åtgärdsarbete.

Åtgärder inom utförarenheterna

Nästan samtliga äldreboenden bedöms visa underskott för innevarande år. Höjningen av ersättningsnivåerna kommer att förbättra resultatet för den enskilda enheten men trots detta kommer stora krav ställas på enheterna att vidta åtgärder för att begränsa underskotten.

Gustav Vasahemmet är den enhet som i kvartalsrapport 1 visar det största befarade underskottet med ca 4,9 mkr. Förvaltningen kommer att göra en samlad insats liknande den som med gott resultat genomförts på Riddarsporren. Det innebär att enheten tillsammans med utföraravdelningen och personal- och ekonomiavdelningen skall göra grundliga analyser av personal- och ekonomidata och föreslå förändringar och åtgärder. Det är viktigt att fler personer inom enheten än chefen på Gustav Vasahemmet är involverad i detta arbete.

Förvaltningen kommer noggrant följa utvecklingen för enheterna och om så krävs göra liknande insatser som på Riddarsporren och Gustav Vasa på fler enheter. Särskilda redovisningar över vidtagna åtgärder kommer att krävas in från de enheter där underskott befaras.

Omorganisation inom Sabbatsbergsområdet

För närvarande pågår inom förvaltningen en översyn av organisationen av äldreomsorgen inom Sabbatsbergsområdet (exklusive Gustav Vasahemmet). Utredningen, som föreläggs nämnden i ett särskilt ärende vid sammanträdet den 16 maj, utmynnar i förslaget att sammanföra äldreboendena i området till en enhet.

Den nya organisationen kommer att skapa möjlighet för samordningsvinster och ett effektivare utnyttjande av resurserna. Det är i nuläget svårt att förutsäga vilka ekonomiska effekter detta kan ge. För detta krävs att den nya enheten kommer igång och en ny chef får möjlighet att forma organisationen. Förvaltningen bedömer dock att samordningsfördelarna bör kunna ge effekter i storleksordningen **1-3 mkr**.

Förväntad besparingseffekt

9,7 mkr

Minskat anslag för renhållning med anledning av minskade kostnader för dagstädning

Från den 6 maj 2002 kommer delar av Vasastan övergå till städning och service av gator på dagtid istället för som nu nattetid, d v s städnatten blir städdag. Förberedelser för detta pågår hos såväl gatu- och fastighetskontoret, stadsdelsförvaltningen och förvaltningens entreprenör Samhall AB. De ökade kostnaderna för renhållningen har förelagts nämnden i ett särskilt ärende den 18 april. Kostnaden för år 2002 beräknas till 1,9 mkr. I verksamhetsplanen för 2002 har 2,5 mkr avsatts för detta ändamål.

Förvaltningen föreslår att renhållningsanslaget minskas med **0,6 mkr** och omdisponeras till äldreomsorgen.

Förväntad besparingseffekt

0,6 mkr